

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zázrivá na roky 2011 – 2016

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zázrivá na roky 2011 - 2016

Komunitný plán sociálnych služieb bol vypracovaný v súlade s § 83 zákona č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách.

I. ÚVODNÁ ČASŤ

1 ÚVOD

Komunitný plán obce Zázrivá pre roky 2011 – 2016 vznikol na základe potreby vyvolanej prenosom kompetencií zo štátu na samosprávu, v oblasti sociálnych služieb (zákona NR SR č. 416/2001 o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky) a na základe zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v neskoršom znení.

Transformačné procesy spojené s decentralizáciou štátnej správy a skutočnosť, že Slovenská republika je členskou krajinou EÚ, sa okrem iného prejavujú v sociálnej oblasti. Lisabonská zmluva otvára nové možnosti fungovania spoločnosti aj na úrovni samospráv. Vytvárajú sa základy otvorenej občianskej spoločnosti v prostredí miest a obcí. Je to nový fenomén prijatia myšlienky a učenia sa jej uplatňovania v praxi – žiť komunitne a pre komunitu, spoločne identifikovať problémy a spoločne prispievať k riešeniu. Konkrétnym nástrojom týchto progresívnych tendencií je aj Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb obce Zázrivá.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb patrí do pôsobnosti obce, ktorá ho vypracúva, schvaľuje a vytvára podmienky na podporu komunitného rozvoja. Komunitné plánovanie sociálnych služieb umožňuje spracovávať rozvojové materiály pre rôzne oblasti verejného života na úrovni obce. Komunitné plánovanie sociálnych služieb je spôsob plánovania sociálnych služieb tak, aby zodpovedali miestnym špecifickým požiadavkám a potrebám jednotlivých občanov. Jedná sa o otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb.

Komunitné plánovanie je však dlhodobý dynamický proces, ktorý pružne reaguje na zmenu okolností, zmenu legislatívy, sociálneho prostredia a správania sa prijímateľov sociálnych služieb.

Tvorba komunitného plánu systémom „zdola nahor“, teda za účasti cieľovej skupiny a zohľadňujúc najmä ich potreby, ale aj možnosti, poslúžila zároveň na aktivizáciu tejto skupiny. Facilitované stretnutia dali priestor na stretávanie sa ľudí, prispeli k zlepšeniu komunikácie a spolupráce medzi vedením obce a členmi cieľovej skupiny.

Dôvodom realizácie komunitného plánu je snaha o zlepšenie životných podmienok a sociálnoekonomickej situácie v obci, aktivizáciu a integráciu znevýhodnených skupín obyvateľov za účasti dôležitých miestnych partnerov a ich samých. Úlohou dokumentu a zároveň systematického plánovania je pomôcť vytvoriť podmienky na zlepšenie kapacity, účinnejšieho a systémového využívania vnútorných zdrojov, na čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov, ako aj iných vonkajších zdrojov v prospech sociálneho rozvoja obce Zázrivá. Spracovanie komunitného plánu sa uskutočnilo pod odborným vedením komunitnej konzultantky za aktívnej účasti vedenia obce a jej obyvateľov.

Účastníkmi komunitného plánovania sú:

- **zadávatel'** - ten, kto je zodpovedný za zabezpečenie komunitných služieb, ktoré zodpovedajú miestnym potrebám – obec Zázrivá
- **poskytovateľ** – ten, kto služby ponúka a realizuje napr. fyzická osoba, neštátny subjekt (mimovládna organizácia), cirkev, organizácia zriadená obcou, samosprávnym krajom alebo štátnym orgánom
- **prijímateľ** – občan v nepriaznivej sociálnej alebo krízovej situácii, ktorému sú služby určené

Prínosy komunitného plánovania:

- hlavným prínosom komunitného plánovania je zapojenie účastníkov systému sociálnych služieb - t. j. prijímateľa, poskytovateľa a zadávateľa do prípravy a uskutočňovania plánu sociálnych služieb
- zvyšuje podiel občanov na rozhodovacom procese o spôsobe ich zabezpečenia
- komunitný plán zaisťuje, aby sociálne služby zodpovedali zisteným miestnym potrebám a reagovali na miestne odlišnosti.

1.1 Východiská stratégie sociálneho rozvoja obce

Miestne dokumenty

Plán sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce Zázrivá.

Regionálne dokumenty

Koncepcia sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva v ŽSK, 2004,
Aktualizácia koncepcie sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva ŽSK. Žilina, 2008

PHSR Žilinského samosprávneho kraja 2007- 2013

Národné dokumenty

Národné priority rozvoja sociálnych služieb do roku 2013

Národný strategický a referenčný rámec 2007-2013

Národný akčný plán sociálnej inklúzie, 2004

Národné priority rozvoja sociálnych služieb, jún 2009

1.2 Legislatívne východiská pre plánovanie sociálnych služieb

Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov. Obec sa v oblasti sociálnej pomoci do 31.12.2008 riadila nasledovnými zákonmi: Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a novela zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti obce pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov.

1.3 Legislatívne vymedzenie sociálnej služby

Poskytovanie sociálnych služieb upravuje zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č.445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov. Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Sociálne služby podľa druhu sú:

- a) sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach, ktorými sú: nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum a zariadenie núdzového bývania
 - b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú: pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladzovania rodinného života a pracovného života, poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti a poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu
 - c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú: poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie a požičiavanie pomôcok
 - d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú: monitorovanie, signalizácia potreby pomoci a krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií
 - e) podporné služby, ktorými sú: odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v práci a poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny
- Sociálna služba sa poskytuje ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

1.4 Legislatívne vymedzenie sociálnoprávnej ochrany detí a kurately

Podľa zákona č. 305/2005 Z. z. je sociálnoprávna ochrana detí súbor opatrení na zabezpečenie:

- a) ochrany dieťaťa, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ktorá rešpektuje jeho najlepší záujem podľa medzinárodného dohovoru,
- b) výchovy a všestranného vývinu dieťaťa v jeho prirodzenom rodinnom prostredí,
- c) náhradného prostredia pre dieťa, ktoré nemôže byť vychovávané vo vlastnej rodine

Sociálna kuratela je súbor opatrení na:

- a) odstránenie,
- b) zmiernenie,

c) zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby,

d) poskytovanie pomoci v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa nachádza dieťa alebo plnoletá fyzická osoba.

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately sa vykonávajú, ak tento zákon neustanovuje inak:

a) v prirodzenom rodinnom prostredí (rodina, škola)

b) v náhradnom rodinnom prostredí (dieťa zverené do náhradnej rodinnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti)

c) v otvorenom prostredí

d) v prostredí utvorenom a usporiadanom na výkon opatrení podľa tohto zákona (zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately)

Vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately prebieha v zariadeniach, ktorými sú detský domov, detský domov pre maloletých bez sprievodu, krízové stredisko, resocializačné stredisko pre drogovu závislých a v iných zariadeniach zriadených na vykonávanie opatrení podľa tohto zákona

1.5 Samosprávna pôsobnosť obce

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Prehľad kompetencií obce v sociálnej oblasti podľa jednotlivých zákonov je v prílohe č.1 tohto dokumentu.

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z. dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

• § 80 zákona č. 448/2008 Z.z. – Pôsobnosť obce

Obec

a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,

b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,

c) je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu

– v zariadení pre seniorov

– v zariadení opatrovateľskej služby

– v dennom stacionári

– v odkázanosti na opatrovateľskú službu

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zázrivá na roky 2011 - 2016

– v odkázanosti na prepravnú službu

– a ďalšie,

d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,

e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie

1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre

2. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári

3. opatrovateľskej služby

4. prepravnej služby

5. odľahčovacej služby

f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,

g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby, podľa § 12

h) uzatvára zmluvu

1. o poskytovaní sociálnej služby

2. o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby

3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok a ďalšie

V ustanoveniach §§ 82 a 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní.

• § 82 zákona č. 448/2008 Z.z. – Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

1) Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.

2) Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

3) Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zázrivá na roky 2011 - 2016

zdravotnej starostlivosti. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.“

● § 83 zákona č. 448/2008 Z.z. – Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

1) Obec podľa § 80 písm. a) vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

3) Komunitný plán sociálnych služieb a koncepciu rozvoja sociálnych služieb vypracúva obec a samosprávny kraj v spolupráci

a) s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode,

b) s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.

4) Obec a samosprávny kraj sú povinné predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb a návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb na verejnú diskusiu.

5) Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahuje najmä

a) analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja, vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia sociálnych služieb a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,

b) analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,

c) analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja,

d) určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja,

e) časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu,

f) spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.

6) Obec a samosprávny kraj zverejňuje komunitný plán sociálnych služieb a koncepciu rozvoja sociálnych služieb vhodným a v mieste obvyklým spôsobom.

Ostatné je uvedené v zákone o sociálnych službách a v prílohe č. 1 .

1.6 Cieľové skupiny komunitného plánu

Cieľovými skupinami, ktorými sa komunitný plán sociálnych služieb zaoberá, sú skupiny obyvateľov a návštevníkov obce, ktoré sa nachádzajú v nepriaznivej životnej situácii, krízovej sociálnej situácii, sú sociálne vylúčené, alebo sú následkom rôznych faktorov ohrozené sociálnym vylúčením. Cieľové skupiny sme spolu s účastníkmi procesu komunitného plánovania v súlade s platnou legislatívou a potrebami občanov obce rozdelili nasledovne:

Rodiny s deťmi

Z titulu funkčnosti rodiny rozlišujeme:

Rodinu funkčnú – rodina bez narušenia, ktorá je schopná zabezpečiť dieťaťu dobrý vývin.

Rodinu problémovú – vyskytujú sa v nej poruchy niektorých funkcií, ktoré však vážnejšie neohrozujú rodinný systém. Rodina je schopná riešiť svoje problémy sama, vlastnými silami alebo pomocou iných.

Dysfunkčnú rodinu – vážnejšie poruchy niektorých alebo všetkých rodinných funkcií, ktoré ohrozujú rodinu ako celok a výchovu detí. Takáto rodina potrebuje sústavnú pomoc odborníkov.

Afunkčnú rodinu – poruchy sú natoľko závažné, že rodina prestáva plniť svoje úlohy. Vážne ohrozuje existenciu a zdravie detí, ktoré z tohto dôvodu musia byť umiestnené do náhradnej rodinnej starostlivosti.

Ohrozené deti, mládež a mladí dospelí

Ohrozené deti, mládež a mladí dospelí pre účely plánovania sociálnych služieb je cieľová skupina osôb, ktorá sa nachádza v krízovej alebo nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorú je potrebné nastaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického 12 vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa jednotlivé ohrozené deti, mládež a mladí dospelí nachádzajú.

Občania so zdravotným postihnutím

Občania so zdravotným postihnutím sú obyvatelia obce, ktorí sa ocitli v nepriaznivej alebo krízovej

sociálnej situácii, na základe sociálneho posudku a lekárskeho posudku vypracovaného posudzujúcim lekárom sú odkázaní na poskytnutie sociálnej služby. Sú to aj zdravotne postihnutí občania, ktorí prostredníctvom svojich zástupcov požadujú od samosprávy naplnenie svojich potrieb v súlade s princípom rovnakého zaobchádzania.

Občania v dôchodkovom veku

Občania v dôchodkovom veku dovŕšili vek potrebný na nárok na starobný dôchodok.

Dobrovoľníci

Občania dospelí deti a mládež, ktorí majú záujem aktívne sa podieľať na spoločenskom živote obce a tým prispieť k zlepšeniu kvality života v komunite.

1.7 Účastníci komunitného plánovania

Prvej etapy komunitného plánovania sa zúčastnili zástupcovia zadávateľa (Obec Zázrivá), poskytovateľov (verejných a neverejných organizácií poskytujúcich sociálne služby) a prijímateľov (fyzických osôb a združení, ktoré zastupujú ich práva a záujmy).

II. ANALYTICKÁ ČASŤ

2 CHARAKTERISTIKA KOMUNITY OBCE

Komunita pre komunitný plán obce Zázrivá je pracovnou skupinou zadefinovaná ako skupina viacerých ľudí, ktorí sú bez ohľadu na svoj pôvod, minulosť, ideológiu, vek, rasu, pohlavie, sexualitu alebo politickú príslušnosť schopní akceptovať svoje rozdielnosti, odlišnosti, vďaka čomu sú schopní komunikovať efektívne a otvorene, spolupracovať na dosiahnutí cieľov, ktoré boli vytýčené pre spoločné dobro. Komunita je aj spôsob ako byť spolu, zachovajúc si harmóniu tak, aby títo ľudia žijúci na území obce boli schopní využívať kolektívnu energiu mnohonásobne väčšiu ako je len úsilie individuálne sa správajúceho jedinca. Komunitou môžeme považovať aj územný obvod obce, v ktorom sa občania stotožnili so svojím bývaním, prácou a relaxom.

2.1 Geografia

Obec Zázrivá sa nachádza na severozápadnom Slovensku v severozápadnom cípe okresu Dolný Kubín. Leží na štátnej ceste číslo 36 medzi obcami Párnica a Terchová.

Je prístupná štátnymi cestami od:

- Párnice (Dolného Kubína a Kraľovian),
- Terchovej (Žiliny),
- Oravskej Lesnej (okres Námestovo).

Turisticky je prístupná cez Veľký aj Malý Rozsutec od juhozápadu, od Oravskej Lesnej zo severu, z východu od Oravského Podzámku alebo Dolného Kubína cez Kubínsku Hoľu alebo aj z juhovýchodu z Veličnej a Istebného. Väčšinu turistických trás (mimo Rozsutcov) je možné zísť aj na bicykli po turistických cyklotrasách.

Katastrálne územie obce je vymedzené katastrálnou hranicou a má lichobežníkový tvar, kde kratšie strany tvorí východná a severná hranica a dlhšie strany juhozápadná a západná hranica. Severnú hranicu územia tvorí hrebeň podcelku Parač s vrcholmi Príslopec, kóta 1 251 m. n. m., Parač (325 m. n. m.) a Hoľa (1 066 m. n. m.). Za kótou 1092 m. n. m. sa hranica prudko stáča na sever až ku kóte 936 m. n. m. nad hájovňou Flajšová, odtiaľ späť cez Kysuckú vrchovinu juhozápadným smerom na Okrúhlicu (1 076 m. n. m.), južným cez Púpov (1 096 m. n. m.) tvoriac západnú hranicu územia až pod Malý Rozsutec (1 342 m. n. m.), kde v priestore juhovýchodných skál pod Veľkým Rozsutcom (1 610 m. n. m.) odbočuje juhovýchodne a po stretnutí s tokom Bielej sa stáča na severovýchod. Sledujúc tento smer pokračuje tokom Bielej až po sútok so Zázrivkou, ďalej tokom Čremoša popod vrch Mraznice (943 m. n. m.) až na kótu 863 m. n. m., potom proti toku Plešivského potoka na Hlásnu skalú (993 m. n. m.) odtiaľ okľukou

okolo Dubovských lúk prechádza kótou 1 344 m. n. m. na hrebeň Oravskej Magury. Tým vytvára najdlhšiu juhozápadnú hranicu.

2.2 Demografia

Tabuľka č. 1: Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2006-2010

Roky	2006	2007	2008	2009	2010
Stav k 31.12.	2273	2753	2759	2736	2717
Ženy	1385	1375	1383	1382	1370
Muži	1388	1378	1376	1354	1347

Zdroj: OÚ

Tabuľka č. 2: Demografický vývoj v obci v rokoch 2006-2010

Ukazovateľ/Roky	2006	2007	2008	2009	2010
Narodení	29	36	29	25	29
Zomrelí	35	39	33	42	32
Demografické saldo	-6	-3	-4	-18	-3

Zdroj: OÚ

Veková štruktúra obyvateľstva

Tabuľka č. 3: Veková štruktúra obyvateľstva obce v r. 2006 – 2010

Počet	2006	2007	2008	2009	2010
Muži (0-14)	289	305	318	323	338
Ženy (0-14)	287	295	315	330	340
Muži (15-62)	980	965	946	928	908
Ženy (15-62)	892	872	852	837	815

2.3 Ekonomická charakteristika

Aj napriek neustálemu rastu HDP v rámci celej SR, pretrvávajú znižovanie kúpnej sily obyvateľstva, existujú veľké rozdiely nielen medzi krajinami, ale aj okresmi. Bratislava a Košice sú z hľadiska kúpnej sily občanov v súčasnosti najsilnejšie mestá Slovenska. V územnom rozložení kúpnej sily Slovákov je však markantný rozdiel medzi západným a východným regiónom krajiny. Nižšia kúpna sila je okrem východu sústredená aj na strednom Slovensku, s výnimkou miest Banská Bystrica a Zvolen. V Žilinskom kraji a hlavne v meste Dolný Kubín nás zaujíma vývoj takých ukazovateľov akými je index chudoby resp.

disponibilný príjem domácností. Zo sociálneho hľadiska nás zaujíma aj podiel spotrebných výdavkov podľa účelu použitia. Základom kvality života v komunite obce Zázrivá je zamestnanosť aktívnych obyvateľov a úroveň kvality sociálnej práce s rizikovou skupinou obyvateľstva, ktorá sa z objektívnych ale aj subjektívnych príčin ocitla mimo pracovný proces (seniori, členovia neúplných rodín, mladí dospelí a marginalizanti exkludovaní v dôsledku rôznych závislostí)

Tabuľka č. 4

popis	2006	2007	2008	2009	2010
Počet živonarodených detí	29	36	29	25	29
Počet úmrtí	35	39	33	42	32
Počet občanov nad 65 rokov	256	281	297	312	323

Zdroj: OÚ

Zamestnanosť a nezamestnanosť:

Rozvoj pracovných príležitostí a vývoj situácie na trhu práce je prepojený s výkonnosťou regiónu a jeho hospodárstva. Pre ďalší rast hospodárskeho potenciálu regiónu je preto určujúcou jeho priemyselno–poľnohospodárska základňa. V regióne Oravy a celého Slovenska markantne odrazil nerovnomerný vývoj hospodárskeho rozvoja po odštartovaní ekonomickej reformy po roku 1990. Adaptácia ekonomiky mala bezprostrednú súvislosť najmä s priestorovým rozmiestnením výrobných aktivít a s odvetvovým zameraním, ktoré záviseli od technickej a technologickej náročnosti výroby, kvality a produktivity práce.

Pracovné príležitosti v regióne boli sústredené výlučne do veľkých národných a štátnych podnikov v centrách Dolnej Oravy, Žiliny a to prevažne hutníckeho, stavbárskeho a elektrotechnického odvetvia. Zmenou vlastníckych vzťahov, odbytovej orientácie a tlaku na produktivitu v týchto podnikoch došlo postupne k hromadnému prepúšťaniu v celom regióne. Spôsobilo to viac ako 20% nezamestnanosť. Štruktúra priemyslu je stále výrazne orientovaná na výrobu hutnícku, kovospracujúcu a elektrotechnickú.

2.4 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra predstavuje veľmi dôležitý faktor pôsobiaci na ekonomický rozvoj obce. Vytvára podmienky pre kvalitné bývanie obyvateľstva, rozvoj podnikateľských aktivít v obci a okolí a poskytuje dôležité služby pre obyvateľov.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Zázrivá je napojená na el. energiu vzdušnou VN linkou č.238 smerujúcou od obce Terchová. Z uvedenej VN linky sú na odbočky napojené transformátorové stanice (TS) ako koncové. Exist. NN rozvody obce sú vzdušné, napájané z uvedených TS. Vzdušný NN rozvod je v každej osade. Novšie časti sú riešené závesnými káblami.

Plynofikácia

Obec je sčasti plynofikovaná, tepelná energia z plynu je využívaná pre vykurovanie a na prípravu TÚV. Obec Zázrivá je v súčasnom období plynofikovaná zemným plynom. Riešenie je z VTL plynovodu Severné Slovensko DN 500 v tlakovej hladine 6.3 MPA a RS VTL/STL. Pre uvedenú obec je spracovaný generel plynofikácie obce v r. 1989 – URBION Bratislava a z r.1990 s dodatkom č.1.- Gasprojektu Žilina s prepočtom na tlakovú hladinu STL plynovodov 0,1 Mpa. Návrh riešenia ÚP je v riešení plynofikácie pre jestvujúcu a výhľadovú časť rozvoja obce a možnosti plynofikácie ktoré s navrhovaným riešením súvisia. Rovnako sú navrhované možnosti výstavby miestnych plynovodov a s napojovaním odberateľov z radov obyvateľstva - IBV v hromadnej bytovej výstavbe pre varenie i s komplexným zásobovaním teplom pre ostatných odberateľov v občianskej a rekreačnej vybavenosti a priemyslu. Zásobovanie plynom celej obce je riešené z navrhovaných miestnych plynovodov s tlakom 0,1 Mpa, tak aby boli dostatočné tlaky pre reguláciu v koncových bodoch a uzloch plynovodov. V obci sa nachádza jedna regulačná stanica zemného plynu. Na plynovodné potrubie je napojených 30 % domácností. Plynovod nie je vedený vo vysoko položených častiach, ktoré sú takmer vyľudnené a ani v budúcnosti sa s plynofikáciou týchto častí nepočíta. Jedná sa o časti – Biela, Petrová, Grúne, Kozínska a Demkovská. Čiastočne sú plynofikované oblasti Havrania a Plešivá. V ostatných častiach obce je taktiež čiastočné pokrytie plynovodným potrubím.

Inžinierske siete

Zásobovanie pitnou vodou

Dodávky vody z povrchových zdrojov majú na celom území Slovenska od roku 1990 klesajúci charakter. Dodávky pitnej vody pre verejné vodovody sú v podstate už niekoľko rokov stabilizované, napriek tomu, že cena pitnej vody neustále rastie.

V obci je z časti vybudovaný vodovod, hlavne v oblasti Ústredie, kde je kanalizácia vo výstavbe s čističkou odpadových vôd (ČOV) v bloku Ústredie Vodovod je vybudovaný aj v oblastiach – Dolina, Havrania, Plešivá a Ráztoky. Ostatné domy a zástavby sú zásobované z vlastných zdrojov – studní.

Akumulácia pitnej vody je v súčasnosti zabezpečovaná prostredníctvom dvoch vodojemov. Konkrétne ide o vodojem v Doline (200 m³) a v Havranej (150 m³). Z týchto vodojemov je verejným vodovodom zásobovaná len časť obce. Pre plánovanú zástavbu sa navrhuje rozšírenie zakruhovaného vodovodu s DN 100 s vetvami DN 80. Na uvedenom území sa vodovodná sieť rozšíri PE tlakovým potrubím DN 100 a 80. Na vodovodných vetvách sa osadia podzemné hydranty.

Kanalizácia

V súčasnosti je na popisovanom území čiastočne vo výstavbe verejná kanalizácia a ČOV pre 3050 EO. Z navrhovanej zástavby blokov ide o bloky U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U11, U12, U13, U14, U15, H1, DO1, DO2, DO3, DO4, DO5, DO6, RT4, RT5, RT6, RT7 je navrhovaná kanalizácia do uvedenej ČOV. Navrhovaná kanalizácia bude prevedená z PVC – U korugovaných rúr DN200 a DN300. Na zberačoch sa osadia kanalizačné šachty. Hlavný zberač kanalizácie je navrhovaný z PVC – U korugovaných rúr DN300.

Dopravné siete a dopravné systémy

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú jedným z predpokladov rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života a životnej úrovne obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektivitu dovozu vstupov na územie a vývozu výstupov z územia. Pre popisované územie je relevantná cestná, cyklistická, železničná a pešia doprava.

Vzdialenosť Zázrivej od hlavných dopravných koridorov sa pohybuje v rozmedzí od 20 do 40 km. Členenie komunikačnej siete obce je dané STN Projektovanie miestnych komunikácií a zodpovedá predpokladanému významu jednotlivých komunikácií a intenzity dopravy na nich.

Na nadradenú cestnú sieť je obec napojená prostredníctvom cesty II. triedy č. 583, ktorá sa v Žiline napája na cestu I/11, I/8 a I/64. V Párnici sa spomínaná cesta napája na cestu I/70 a v Dolnom Kubíne na I/59. Cesty I/11, I/18 a I/59 patria do medzinárodnej cestnej siete a sú evidované pod číslami E75, E50 a E77.

Po vybudovaní diaľnice D1 bude obec Zázrivá od najbližšej diaľničnej križovatky vzdialená 20 km (Kraľovany) resp. 40 km od križovatky v Žiline. Využitím cestnej dopravy je v súčasnosti prístup do obce z väčších okolitých miest (najmä Žilina a Dolný Kubín) zabezpečený v časovom horizonte 20 až 30 minút.

Základný dopravný systém obce kopíruje vývoj a spôsob jej osídlenia. Cez obec prechádza iba jedna cesta II. triedy II/583 z Párnice do Žiliny. Miestna doprava je v obci uskutočňovaná

prostredníctvom ciest III. triedy. Najdôležitejšou cestou tejto kategórie je cesta III/01183 spájajúca centrum obce s cestou II/583 a vedúca do osady Havrania. Ďalšími cestami sú cesty:

- III/01183 – vedie do Doliny
- III/01184 – vedie do osady Plešivá
- III/01185 – vedie do Končitej
- III/01186 – vedie do Kozinskej

Spomínané cesty sú prepojené len prostredníctvom poľných ciest.

To, že obec nehrá významnú úlohu v dopravnej sieti je nakoniec aj jej výhodou, pretože tranzitná doprava prechádza obcou iba po ceste II/583 a do obce smeruje skutočne iba doprava, ktorá tu má cieľ resp. zdroj.

Význam nadradenej i miestnej siete komunikácií zostane aj v budúcnosti pomerne rovnaký. Nepredpokladajú sa okrem výstavby nových zariadení výrazné zmeny v organizácii osídlenia, a preto aj prepravné vzťahy budú aj v budúcnosti v rámci obce zabezpečované väčšinou po jestvujúcich miestnych komunikáciách. Očakáva sa iba zvýšenie intenzity dopravy.

Na nasledujúcej mapke sú znázornené jednotlivé komunikácie nachádzajúce sa na popisovanom území a prechádzajúce ním. Obec je pokrytá 7 km cestami II. triedy, 20 km cestami III. triedy. V obci je na miestnych komunikáciách vybudovaných 63 premostení.

Prímestská autobusová doprava

Do obce vedie autobusová doprava. Doprava je zabezpečovaná prostredníctvom SAD Liptovský Mikuláš, a. s. prevádzka Dolný Kubín. Hromadná autobusová doprava je zabezpečovaná v rozsahu, ktorý zodpovedá dnešnému stavu. Linky sú vedené do každej doliny a spájajú obce s ďalšími sídlami regiónu.

Do okresného mesta Dolný Kubín ide denne 12 priamych spojov a 2 s potrebným prestupom v Párnici alebo v Istebnom. V sobotu ide v smere Zázrivá - Dolný Kubín 5 spojov rovnomerne rozdelených. V nedeľu a vo sviatok sú spoje výrazne znížené – autobus ide iba v skorých ranných hodinách, potom na obed, jeden popoludní a večer.

Pomerne husté je dopravné spojenie Dolný Kubín – Zázrivá. Z 15 spojov vedúcich do obce len v prípade štyroch je potrebné prestupovať, opäť buď v Párnici alebo Istebnom. Spoje v smere Dolný Kubín – Zázrivá v sobotu a v nedeľu sú zredukované na úroveň 5 spojov denne – jeden skoro ráno, jeden na obed, dva popoludní a jeden v noci.

V smere Zázrivá a Žilina je pre obyvateľov len veľmi malá možnosť použiť priamy spoj do alebo z krajského mesta. Okrem dvoch prípadov, obyvatelia musia prestupovať, niekedy aj dvakrát pri

ceste do Žiliny. V oboch smeroch v bežný deň sú pre obyvateľov Zázrivej k dispozícii 3 spoje. V sobotu a v nedeľu je počet spojov znížený na 3 spoje.

Cyklistická doprava

Na popisovanom území sa nachádzajú vyznačené a evidované cyklotrasy a tiež aj miestne, zatiaľ nevyznačené trasy. Trasa prechádzajúca obcou a evidovaná Slovenským cykloklubom je trasa č. 11 idúca z Terchovej do Párnice. Je vedená po ceste II/583 s variantou (11a) prechádzajúcou osadou Biela. Obe spomínané cyklotrasy sú definované ako stredne obtiažné. Cyklotrasa Terchovsko – Zázrivský okruh má dĺžku 72,8 km s prevýšením 592 metrov.

Pešia doprava

Peší pohyb je najprirodzenejší spôsob premiestňovania sa. Keďže však ide zároveň aj o najzraniteľnejšiu automobilovou dopravou, musí mať vytvorené dostatočné podmienky pre realizáciu. V obci je v tejto súvislosti potrebné vybudovať jednostranný chodník v súbehu s cestou III/01167. V centre obce sa novovytvárané námestie prispôbuje podmienkam pešej zóny podľa STN 736110 a tiež v súlade s Vyhláškou o prevádzke na pozemných komunikáciách MV SR č. 90/1997 Z. z. V súčasnosti je v obci vybudovaný chodník v celkovej dĺžke len 4 km.

Odpadové hospodárstvo

Odpady, obaly a odpadové hospodárstvo je obsiahnuté na národnej úrovni v legislatíve preberanej z európskej legislatívy, ktorá rieši problematiku odpadového hospodárstva. Jedná sa o zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a predpisov na jeho vykonanie, ďalej o zákon č. 529/2002 Z. z. o obaloch a o zmene a doplnení. Zákon č. 223/2001 Z. z. sa mení a dopĺňa zákonom č. 24/2004 Z. z. Zákon č. 529/2002 Z. z. o obaloch a o zmene a doplnení niektorých zákonov vytvoril právny rámec aj pre získavanie údajov z oblasti obalov a odpadov z obalov.

Nariadením vlády SR č. 22/2003 Z. z. boli ustanovené záväzné limity pre rozsah zhodnocovania odpadov z obalov a pre rozsah ich recyklácie vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov pre sklo, plasty (bez PET), papier, kovy a osobitne pre polyetyléntereftalát (PET).

Základ právnej úpravy pre nakladanie s elektrozariadeniami a s elektroodpadom vytvára zákon NR SR č. 773/2004 Z. z., ktorý mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Odkaliská a ani oficiálne skládky odpadu sa na popisovanom území nenachádzajú. V porovnaní s inými obcami v okolí patrí Zázrivá medzi obce

pomerne málo znečistené pevným odpadom. Len v smere trasy biokoridoru nadregionálneho významu sa nachádzajú tri bodové znečistenia pevným domovým odpadom malého rozsahu. Ide o lokalitu Kozinská, Havrania a Mlynisko. Množstvo a ani povaha odpadu nevytvára bariéru v prípade migrácie fauny. Skôr predstavuje riziko v súvislosti s hygienou životného prostredia, znečistením vôd a tiež aj v súvislosti s možným návykom rýchleho nájdenia potravy a šírením chorôb.

Nemalú pozornosť venuje obec odpadovému hospodárstvu. V obci sa v súčasnosti separujú tieto zložky odpadov: plasty, sklo, železný šrot, opotrebované pneumatiky, objemný odpad, vyradené el. zariadenia a nebezpečný odpad. Postupne sa pripravuje separácia ďalších komodít komunálneho odpadu. Separovaný odpad uskladňujú občania do špeciálnych nádob, ktoré sú rozmiestnené v obci. Zmesový komunálny odpad je odoberaný špecializovanou odpadovou spoločnosťou. Obec Zázrivá zabezpečuje odvoz a uskladnenie komunálneho odpadu Technické služby mesta Ružomberok. Centrálna skládka odpadu sa nachádza meste Ružomberok a vyhovuje všetkým technickým požiadavkám riadenej skládky komunálneho odpadu.

2.5 Služby obyvateľstvu a občianska vybavenosť

Spoločenské a kultúrne aktivity v obci

V obci Zázrivá sa každoročne koná množstvo kultúrnych a spoločenských podujatí pre obyvateľov a návštevníkov obce. Centrom kultúrneho života je kultúrny dom v Zázrivej, kde sa konajú kultúrne podujatia, ktoré sú zamerané na rôzne cieľové skupiny. Pre deti, mládež a dospelých sú každoročne organizované tvorivé dielne s rôznou tematikou (pletenie z papiera, práca s drôtom, práca s hlinou, maľovanie na sklo, veľkonočné a vianočné ikebany a ozdoby...), pre deti popoludnia s farbičkami, rôzne súťaže spojené s diskotékou, púšťanie doma vyrobených šarkanov, súťaž v hraní dámy, Mikulášske posedenie s odovzdaním balíčkov pre deti, orientačné preteky, súťaž v počítačových hrách, karneval a iné. Pre dospelých okrem tvorivých dielní usporadúvame Marienovú nedeľu, Deň matiek, privítanie detí do života, stávanie mája so zábavou, fašiangy so sprievodom cez dedinu a s vystúpením miestnych heligonkárov a zábavou, pálenie jánskej vatry so zábavou, rozlúčku s letom, Deň úcty k starším, Zázrivské Vianoce, odpustové slávnosti a Zázrivské dni, ktoré sú najväčším podujatím v obci, kde sa snažíme prezentovať tradície a kultúru našej obce. Okrem týchto podujatí každoročne organizujeme aj v spolupráci s inými subjektami pôsobiacimi v obci aj rôzne športové aktivity ako je prechod na bežkách po zázrivských vrškoch spojený so zabíjačkou, zjazd o pohár starostu obce, cykloprechod, súťaž v doma vyrobených traktoroch (diferák), futbalové zápasy, ktoré poriada TJ Fatran Zázrivá, hasičské súťaže poriadané dobrovoľným hasičským zväzom. Každoročne je v obci poriadany aj ples, ktorý organizuje Turizmus Zázrivá. Rôzne menšie akcie sú uskutočňované aj pre Základnú a materskú školu so

zameraním na vzdelávanie, mnohé aktivity sú uskutočňované aj miestnou knižnicou za účelom zvýšenia počtu čitateľov a priblíženie čítania kníh hlavne deťom a mládeži.

Na organizácii spoločenského života sa hlavne podieľa miestna samospráva, nielen formou poskytovania priestorov v kultúrnom dome, ale aj organizáciu podujatí a hlavne finančne.

Základná škola Zázrivá poskytuje deťom na zmysluplné trávenie voľného času po vyučovaní 20 krúžkov : hru na klavír, matematický krúžok, nemčina hrou, nemecky s úsmevom, zábavné počítače, školákoviny, krúžok detskej tvorivosti, florbal, mladí hasiči a záchranári, športové hry, turistický krúžok 1, turistický krúžok 2, miš-maš, tvorivé dielne, slovenčina s počítačom, priatelia športu, DFS Zázrivček, matika, priatelia slovenského jazyka. Deti po skončení vyučovania navštevujú aj Denné centrum, ktoré je v kultúrnom dome, kde môžu čítať knižky, pozerat' rozprávky, hrať spoločenské hry a skákať na trampolíne, taktiež je k dispozícii aj školská družina, kde majú tiež rôzne aktivity. Naša ZŠ Zázrivá je zapojená v mnohých projektoch ako je – Projekt škola podprujúce zdravie, Projekt regionálna škola, Projekt Infovek, Projekt počítače školám, Projekt otvorená škola-oblasť športu, Projekty medzinárodnej spolupráce, Strom života, Zdravie na školách – pitný režim, Klimatická aliancia.

Spoločenský a kultúrny život v obci sa rozvíja pôsobením viacerých záujmových združení a spolkov, ktoré sa navzájom podieľajú na organizovaní podujatí v obci - Jednota dôchodcov (Viktória Žúborová), Futbalový klub Fatran Zázrivá (Maroš Karcol), Záujmové združenie Turizmus Zázrivá (Maroš Callo), DFS Kýčera (Eva Kostrošová), DFS Zázrivček (Miloš Bobáň), Dobrovoľný hasičský zbor (Ján Štyrák), Poľovnícke združenie (Milan Pollák), Materské centrum Ovečkovo (Lenka Tyemiaková), Urbár – pozemkové spoločenstvo (Anton Drengubiak), Okružlica (Cyril Skubeň), Poľnohospodárske družstvo (Elena Kokošková), Asoks (Jaroslav Matúš), ZRPŠ Zázrivá (Bc.Katarína Bellová), Záchraná stanica a Ekocentrum Zázrivá (Metod Macek), Združenie korbačikárov (Ján Zán), skauti, Slovenský zväz invalidov, Mladí počítačoví nadšenci (Mgr. Karol Karcol), Zväz včelárov (Blažej Trnovec), Klub orientačného behu Rozsutec Zázrivá (Miroslav Karcol) a Noviny K sebe (Jozef Jurík, Miroslav Karcol). Okrem týchto združení v našej obci pôsobia aj cirkevné spoločenstvá – Farský úrad (Mgr. Dušan Seman), Pastoračná rada (Mgr. Dušan Seman) a Spoločenstvo putovných svätyniek (Katarína Púčeková).

2.6 Sídlná a urbárna charakteristika

Osídlenie regiónu Orava má sídla vidieckeho charakteru. Podmienkou rozvoja sídelných štruktúr je rozvoj terciárnej sféry a technickej infraštruktúry, z týchto najmä: rozvoj energetických sietí hlavne plynofikácia a posilnenie existujúcej elektrickej rozvodnej siete, rozvoj a rekonštrukcia cestnej siete, dokončenie kanalizačných a vodovodných sietí, rozvoj zdravotníckych služieb. Táto podmienka sa javí

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zázrivá na roky 2011 - 2016

ako rozhodujúca aj z dôvodu udržania a zlepšenia makro–ekonomickej klímy celého regiónu. Pre región Orava je typická nízka miera urbanizácie a je jednou z jeho slabých stránok.

3 VYBRANÉ UKAZOVATELE REGIÓNU ORAVA

Pracovné príležitosti v regióne sú sústredené najmä do veľkých národných a štátnych inštitúcií. Ako už bolo uvedené, medzi rozhodujúce odvetvia v regióne patrí priemysel, predovšetkým hutnícky, kovospracujúci, elektrotechnický, odevný a drevospracujúci; ďalej odvetvie poľnohospodárstva a stavebníctva, v podstatnej miere poskytuje pracovný priestor doprava, služby a obchod. Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny v roku 2007 zaznamenali pokles počtu nahlásených voľných pracovných miest, spôsobeného aj zánikom povinnosti zamestnávateľmi túto skutočnosť oznamovať. Celkom bolo v sledovanom období evidovaných 2067 voľných pracovných miest. Zamestnávatelia mali najväčší dopyt po profesiách v oblasti priemyselnej výroby, spotrebnej elektroniky, stavebníctva, obchodu a služieb, najviac v pracovných pozíciách: montážny robotník, operátor výroby, čašník, servírka, krajčírka, pracovník bezpečnostnej služby, tesár, murár, zvärač, pomocný stavebný robotník, predavač pokladník, vodič, zámočník, inžinier elektrotechnik, strojár, ekonóm, účtovník a i. Dôvodom neobsadenia niektorých miest bol nedostatok profesií (tesár, železobetónár, dláždič, murár), nezáujem zamestnávateľov o nezamestnaných, ktorí sú vyučení ale bez praxe, prípadne dlhodobo evidovaní, nezáujem o niektoré profesie pre ponúknutý nízky zárobok alebo nevyhovujúce pracovné podmienky (krajčírka, čašník, kuchár, vodič), prípadne dochádzka do zamestnania najmä mimo okres, alebo v ČR.

Prehľad o počtoch ekonomicky aktívneho obyvateľstva, evidovaných nezamestnaných a miere nezamestnanosti ku konci roku 2011

Okres	Ekonom. aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamestnanie	Miera nezamestnanosti v %
Dolný Kubín	18949	1495	7,26
Námestovo	23648	1851	6,99
Tvrdošín	16501	1293	7,56
región Orava	57098	4439	7,98

Na vývoj nezamestnanosti vplývali a budú naďalej ešte výraznejšie vplývať negatívne ako aj pozitívne faktory. Medzi negatívne možno zaradiť predovšetkým nezosúladenosť štruktúry pracovných miest so štruktúrou uchádzačov o zamestnanie, pretrvávajúci nedostatok voľných pracovných miest, prepúšťanie z organizačných dôvodov, hromadné prepúšťanie, opätovný návrat do evidencie vyradených pre nespokojnosť, resp. na vlastnú žiadosť po 3 mesiacoch. V pozitívnom smere pôsobili najmä aktívne opatrenia trhu práce (aktivizácia úradov práce, sociálnych vecí a rodiny pri vyhľadávaní voľných

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zázrivá na roky 2011 - 2016

pracovných miest, pracovná mobilita vrátane zahraničnej, vyradenie pre nespoluprácu, ponuka v rámci EURES, aktivizácia poradenských služieb, tvorba nových pracovných miest). Najväčší podiel z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie už trvale predstavujú dlhodobo evidovaní nezamestnaní. Viac ako tretinu tvoria nezamestnaní v evidencii úradov práce sociálnych vecí a rodiny dlhšie ako 2 roky. Práve títo občania majú veľmi sťažené podmienky na uplatnenie sa na trhu práce aj v dôsledku čiastočnej straty pracovných návykov, tiež pre neochotu pracovať, respektíve pre závislosť na alkohole.

4 POSKYTOVANIE SOC: SLUŽIEB V OBCI

V našej obci sa poskytuje opatrovateľská služba, ktorú pre obec zabezpečuje Dom charitas sedembolestnej panny Márie v Zázrivej.

ÚPSVaR – oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sociálny kurátor

Sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela

zriaďovateľ: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín

oddelenie sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately

adresa: Námestie Slobody 1, 026 01 Dolný Kubín

kontaktná osoba: PhDr. Jana Mazalánová

telefón: 043/ 2444500

e-mail: mazalanova.jana@upsvr.gov.sk

prevádzkový čas: Pondelok: 8,00 hod -15,00 hod.

Utorok: 8,00 hod -15,00 hod.

Streda: 8,00 hod -17,00 hod.

Štvrtok: nestránkový deň

Piatok: 8,00 hod - 12,00 hod.

Charakteristika činnosti

Oddelenie sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately rozhoduje o výchovných opatreniach podľa osobitných predpisov, podáva podnet na súd na zrušenie ústavnej starostlivosti, vykonáva:

- sociálnu prevenciu (vyhľadávanie, nápravná činnosť, resocializačná činnosť)
- poradenstvo pri riešení rodinných problémov a sociálnych problémov (spisuje návrhy na súd vo veciach výchovy a výživy maloletých detí)

Ďalej poskytuje odborné poradenstvo rodinám, v ktorých je vážne ohrozená alebo vážne narušená výchova dieťaťa a rodinám, z ktorých bolo potrebné deti okamžite umiestniť do starostlivosti náhradzajúcej starostlivosť rodičov, vyhľadáva občanov vhodných vykonávať náhradnú rodinnú starostlivosť, vyhľadáva deti, ktorým treba zabezpečiť náhradnú rodinnú starostlivosť, zabezpečuje prípravu občanov, ktorí majú záujem vykonávať náhradnú rodinnú starostlivosť na referáte poradensko-psychologických služieb, sleduje vývoj detí v náhradnej rodinnej starostlivosti, v ústavnej starostlivosti a v ochrannnej výchove, predkladá určenému orgánu prehľad detí, ktorým treba zabezpečiť náhradnú rodinnú starostlivosť, ak ju nemožno zabezpečiť v územnom obvode úradu.³⁵

Navrhuje súdu:

- nariadenie ústavnej starostlivosti a zrušenie ústavnej starostlivosti
- zrušenie výchovných opatrení uložených súdom

Vykonáva funkciu kolízneho opatrovníka a funkciu opatrovníka maloletých, sústavne sleduje vykonávanie výchovných opatrení, o ktorých rozhodol a hodnotí ich účinnosť, podáva správy a podnety vo veciach výchovy a výživy maloletých a spisuje návrhy a podnety vo veciach výchovy a výživy maloletých, zúčastňuje sa na trestnom konaní proti mladistvým, vykonáva sociálnu prácu s rodinami a ich širším sociálnym prostredím, vykonáva terénnu sociálnu prácu.

Orgán SPO udržiava písomný kontakt a osobný kontakt s plnoletou fyzickou osobou počas výkonu trestu odňatia slobody, výkonu väzby a spolupôsobí pri jej prevýchove a riešení jej osobných problémov, rodinných problémov a sociálnych problémov, poskytuje poradenstvo plnoletej fyzickej osobe po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu väzby, pomáha plnoletej fyzickej osobe po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu väzby, najmä pri uľahčení návratu do rodiny, pracovnom uplatnení, hľadaní bývania, hľadaní možnosti pokračovať v ďalšej príprave na povolanie, odporúča a sprostredkúva plnoletej osobe účasť na resocializačných programoch a iných programoch organizovaných inými orgánmi štátnej správy. Podáva poradenstvo a pomoc plnoletej fyzickej osobe pri návrate zo zariadenia na liečbu závislostí alebo z resocializačného strediska. Na účel uľahčenia resocializácie mladistvých a plnoletých fyzických osôb po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu väzby najmä na účel vybavenia osobných dokladov a zabezpečenia nevyhnutných vecí osobnej potreby poskytuje resocializačný príspevok.

Príspevok pri narodení dieťaťa – poskytuje Obec

Tabuľka č.10

	2009	2010	2011
Príspevok pri narodení dieťaťa	0	0	23
Celkový objem	0	0	506

Zdroj: OÚ

Jednorázová dávka v sociálnej núdzi – poskytuje Obec

Dávka je poskytovaná vo finančnej alebo vecnej forme priamo žiadateľovi.

Tabuľka č.11

	2009	2010	2011

Celkový objem	350	0	272
---------------	-----	---	-----

Zdroj: OÚ

4.1 Ohrozené deti, mládež a mladí dospelí

Prevenia kriminality

zriaďovateľ: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Dolný Kubín

adresa: Bysterecká 2067/5, 026 01 Dolný Kubín

kontaktná osoba: Mgr. pplk. Anna Vojvodová

telefón: 043/ 586 53 33

e-mail: anna.vojvodova@minv.sk

Charakteristika činnosti

Prevenia predstavuje vedecky zdôvodnené, cieľavedomé, zámerné, plánovité a koordinované pôsobenie na príčiny a podmienky kriminality s cieľom predísť im, odstrániť ich, alebo ich vhodnými formami a metódami pôsobenia aspoň sčasti eliminovať, prípadne ich negatívne prejavy obmedziť a súčasne podporovať vytváranie podmienok antikriminogénnych. K prevencii kriminality je potrebné pristupovať v kontexte prevencie aj iných sociálno-patologických javov.

Policajti skupiny prevencie OR PZ v Dolnom Kubíne v rámci zvýšenia právneho vedomia detí a pedagógov, realizujú na základnej a Materskej škole v Zázrivej preventívny projekt, kde sa deti učia predchádzať násiliu, drogám, alkoholu, gamblerstvu a ďalším druhom trestnej činnosti.

4.2 Občania so zdravotným postihnutím

Obec organizuje pre túto cieľovú skupinu obyvateľov zľavnené rekondičné pobyty a jednodňové zájazdy do liečivých termálnych kúpalísk v Oraviciach.

ZZPO /web/, Združenie invalidov

4.3 Občania v dôchodkovom veku

Obec Zázrivá umožňuje občanom v dôchodkovom veku zúčastniť sa niekoľkokrát v roku zdarma návštevy aquaparku v Dolnom Kubíne. Vytipovaným starším občanom obec poskytuje pomoc formou

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zázrivá na roky 2011 - 2016

palivového dreva. Dôchodcovia, ktorí sú umiestnení v DSS Havrania a v Dome Charitas dostávajú finančný príspevok na mikulášske balíčky (viď tab.) Obec finančne podporuje chod Jednoty dôchodcov Zázrivá.

Tabuľka č.13

	2009	2010	2011
Počet dôchodcov	47	49	50
Finančná podpora	600	600	600

4.4 Opatrovateľská terénna služba

Obec k 1.1.2003 prevzala od okresného úradu (štátu) všetkých opatrovaných aj s opatrovateľským personálom a finančne ju zabezpečovala zo svojho rozpočtu. Od januára 2009 je v platnosti Zákon 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý zavádza do posudzovania odkázanosti občanov na pomoc inej fyzickej osoby väčšiu spravodlivosť a transparentnosť vo vzťahu k poskytovaniu opatrovateľskej služby.

Tabuľka č. 14

	2008	2009	2010
Počet opatrovaných	14	11	10
Finančná úhrada obce	22 405,89 €	24 895,44 €	19080,72 €
Finančná úhrada opatrovaného	5 075,68 €	3 914,55 €	2943,00 €
Náklady spolu	27 481,57 €	28 809,99 €	22023,75 €

Zdroj: SpKCH ADS Zázrivá

5 POSKYTOVATELIA SOC. SLUŽIEB V REGIÓNE ORAVY

Osamelí občania

Názov	lokality	adresa	kapacita
Útulok	Námestovo	Bernolákova 390/17	7

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zázrivá na roky 2011 - 2016

Z- Návrat – resocializácia	Bobrov	Za školou 365	14
Rieka, s.r.o.	Šútovo	Na Vodopád 184	20

Ohrozené deti, mládež a mladí dospelí

Názov	lokalita	adresa	kapacita
Oravské centrum mládeže	Ústie nad priehradou		
Misia mladých	Tvrdošín	Farská 86	-
ICM Orava	Nižná	Hviezdoslavova 308	-
DOMKA	Námestovo	Mlynská 677/10	-
FLAP	Dlhá nad Oravou	Dlhá nad Oravou č.114	-

Občania so zdravotným postihnutím

Názov	lokalita	adresa	kapacita
DSS pre deti a dospelých	Tvrdošín	Medvedzie 136	136
Združenie ZP Oravy	Tvrdošín	Vojtaššáková 591/97	-
SZTP- ZO	Námestovo	E. Štúra 716	-
Združenie Downovhosyndrómu na Orave	Nižná	Matušková 480	-
Zdravie pre ľudí o.z.	Trstená Mieru	549/16	-

Občania v dôchodkovom veku

Názov	lokalita	adresa	kapacita
DSS pre dospelých a DD	Zákamenné	Zákamenné 559	50
DSS pre dospelých a DD	Oravská Lesná	Oravská Lesná 296	51
DSS pre dospelých a DD	Zubrohlava	Hlavná 118	15
DSS pre dospelých	Novot'	Novot' 976	110
DSS pre dospelých	Zázrivá	Havrania 35	21
DSS pre dospelých a DD	Zázrivá	Stred 416	26
DSS pre dospelých a DD	Tvrdošín	SNP 522/30	28
DSS a denný stacionár	Trstená	Zápotočná 569/14	27

6 POSKYTOVATELIA VYBRANÝCH SOC.SLUŽIEB V ŽSK

6.1 Osamelí občania

Názov	lokalita	adresa	kapacita
Útulok	Čadca	Kukučínova 6	10

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zázrivá na roky 2011 - 2016

Útulok	Liptovský Mikuláš	Borbisova 5	12
Útulok	Martin	utajená	33
Útulok	Martin	Na Kameni 2	29
Útulok	Kláštor pod Znievom	Gymnaziálna č. 162	25
Útulok	Žilina	Predmestská 12	20
Útulok	Žilina	Hviezdoslavova 56	52

Názov	Internetová adresa	Druh služby
Proti prúdu o.z.	www.notabene.sk	Poradenstvo časopis

6.2 Rodiny s deťmi a dysfunkcia rodín

Názov	lokalita	adresa	kapacita
LUMEN o.z.	Čadca	SNP 742	30
Náruč o.z.	Čadca	Májová 1099	-
Žena v tiesni o.z.	Martin	utajená	-
Áno pre život o.z.	Rajecké Teplice	Riečna 10	25
Domov osamelých rodičov	Ružomberok	Ul. Sv. Anny č. 4	45
Domov osamelých rodičov	Martin	Záturčianska 4 14	
ZCHB „Lúč“	Žilina	Ul. A. Gazdu č. 484	74
Resocializačné stredisko	Martin- Priekopa	B. Bullu 4828	12

Názov	Internetová adresa	Druh služby
Áno pre život n.o.	0800 120 024	Pomoc v kríze –bezplatná linka
Návrat o.z.	www.adopcia.sk	Odborné sociálne poradenstvo
Úsmev ako dar SPDDD o.z.	www.usmev.sk	Odborné sociálne poradenstvo
Asociácia náhradných rodín	www.anr.sk	Odborné sociálne poradenstvo
Inpresa Art	www.mamatata.sk	Portál o rodine

6.3 Ohrozené deti, mládež a mladí dospelí

Názov	lokalita	adresa	kapacita
Návrat o.z.	Žilina	Predmestská 24	-
Dafné o.z.	Žilina	Bernolákova 47	-

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zázrivá na roky 2011 - 2016

Poradňa pre rodinu	Žilina	Horný val 24	-
Detské krízové centrum	Žilina	Zádubnie č. 56	22
Dom Charitas sv.Klára	Liptovský Mikuláš	Borbisova 5	12
DeD Detský smiech n.o.	Likavka,	Lisková Holleho 552 / Nová 682	
Detské centrum o.z.	Ružomberok	K.Sidora 134	

Názov	Internetová adresa	Druh služby
Centrum Slniečko n.o.	0800 121 212	Detská linka záchran
Rada mládeže Slovenska	www.mladez.sk	Koordinácia činnosti, poradenstvo
Viva Network Slovensko	www.vivanet.sk	Koordinácia činnosti organizácií

6.4 Občania so zdravotným postihnutím

Názov	lokality	adresa	kapacita
DSS pre deti a dospelých	Žilina	J. Kráľa č. 7	74
DSS pre deti a dospelých	Žilina	Moyzesova 27	81
DSS pre deti a dospelých	Žilina-Bánová	Do Stošky 8	30
DSS pre deti a dospelých	Čadca	Horelica 107	110
DSS pre deti a dospelých	Ošadnica	Ošadnica 1464	135
DSS pre deti a dospelých	Martin	Palkovičova č.1	52
Agentúra podp. služieb	Žilina	Predmestská 24	-
Ajhľa človek o.z.	Bytča	Mierová 987/5	29
Rehabilitačné centrum	Žilina	Lichardova 44/19	-
Rehabilitačné centrum	Vrútky	Kalocsaya 3211	-
Únia nevidiacich - KS	Žilina	Karpatská 10	-

Názov	Internetová adresa	Druh služby
Národná rada občanov so ZP	www.nrozp.sk	Poradenstvo
Slovenská humanitná rada	www.rehis.sk	Poradenstvo, prehľady, kordinácia
Slovenský zväz TP	www.sztp.sk	Portál občanov so ZP
Asociácia nepočujúcich	www.aneps.sk	Portál nepočujúcich občanov
Združenie na pomoc EMP	www.zpmpvsr.sk	Portál o mentálnom postihnutí

6.5 Občania v dôchodkovom veku

Názov	lokalita	adresa	kapacita
DSS pre dospelých	Žilina	Osiková 26	88
DSS pre dospelých	Žilina	Karpatská 8,9	317
DSS pre dospelých	Žilina	Republiky 22	70
DSS pre dospelých	Žilina	Moyzesova 38 13	
DSS pre dospelých	Žilina	Závodská 4	10
DSS pre dospelých	Žilina	Framborská 6	26
DSS pre dospelých	Žilina	Na Bárek 686/9	22
DSS pre dospelých	Varín	Farská 23	18
DSS pre dospelých	Čadca	M. R. Štefánika 2533	190
DSS pre dospelých	Čadca	Hviezdoslavova 918	80
DSS pre dospelých	Zákopčie	Stred 827	13
DSS pre dospelých	Makov	Makov 62	51
DSS pre dospelých	Vysoká nad Kysucou	287	20
DSS pre dospelých	Terchová	A. F. Kollára 234	34
DSS pre dospelých	Kysucké Nové Mesto	P. Štúra 1210	158
DSS pre dospelých	Liptovský Mikuláš	Palučanská 219	44
DSS pre dospelých	Liptovský Mikuláš	Jefremovská 634	128
DSS pre dospelých	Liptovský Mikuláš	Kláštorná 35	26
DSS pre dospelých	Liptovský Hrádok	Pod Lipami 105/16	37
DSS pre dospelých	Liptovský Hrádok	Poliklinika	20
DSS pre dospelých	Pribylina	Pribylina	8
DSS pre dospelých	Jamník	Jamník 7	
DSS pre dospelých	Smrečany	Smrečany 52	65
DSS pre dospelých	Martin J.	Mazúra 3	115
DSS pre dospelých	Sučany	Partizánska 25 40	
DSS pre dospelých	Martin	Priehradka 6	29
DSS pre dospelých	Ružomberok	Riadok 8	60
DSS pre dospelých	Likavka	Likavka 9	304
DSS pre dospelých	Teplička nad Váhom	Straník 335/24	141
DSS pre dospelých	Turie	Turie 296	86
DSS pre dospelých	Liptovské Sliache	Liptovské Sliache 841	28

DSS pre dospelých

Rajec Nám.

A. Škrábika 38/3

29

Názov	Internetová adresa	Druh služby
Fórum na pomoc starším	0800 172 500	Pomoc v kríze –bezplatná linka
Jednota dôchodcov Slovenska	www.jds.sk	Portál organizácie
Ústredný portál verejnej správy	www.portal.gov.sk	Legislatívne rady a predpisy
Administrátor	www.senior.sk	Užitočné rady a prehľady
Administrátor	www.seniorportal.sk	prehľady
Administrátor	www.seniortip.sk	prehľady

7. SWOT ANALÝZA

Silné stránky	Slabé stránky
snaha cieľovej skupiny zvýšiť svoje zručnosti a schopnosti	nízka motivácia cieľovej skupiny z titulu zadĺženosti jednotlivých členov rodín
podpora vedenia obce a pracovníkov v oblasti sociálnej, zdravotníckej a kultúrnej	nekalé podnikanie a využívanie členov cieľovej skupiny na prácu „na čierno“
podpora vedenia obce a pracovníkov v oblasti sociálnej, zdravotníckej a kultúrnej	nízke finančné prostriedky na aktivity zamerané na cieľovú skupinu
splnené kvalifikačné predpoklady pracovníkov odboru sociálnych vecí zdravotníctva a kultúry	relatívne vysoká štátna podpora formou rôznych dávok a príspevkov v hmotnej núdzi
realizácia podporných projektov zameraných na terénnu sociálnu prácu	chýbajúce zariadenie sociálnych služieb
realizácia a aplikácia nových právnych noriem v oblasti sociálnej pomoci	nedostatočná vybavenosť náhradného bývania

Príležitosti	Ohrozenia
možnosť zamestnania cieľovej skupiny v obci	dopady finančnej krízy na rozpočet obce
pokračovanie burzy práce so zameraním na zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných občanov rozširovanie spolupráce obce a neverejných poskytovateľov	spolunažívanie občanov bez väzby na právne normy platné v SR demotivujúce vplyvy zamestnávania členov cieľovej skupiny
možnosti využívania eurofondov pre rekonštrukciu zastaranej infraštruktúry, využívanie ľudských zdrojov a celkový rozvoj sociálnych služieb	zvýšené riziko nepostačujúcej kapacity terénnych sociálnych služieb z dôvodu starnutia populácie a zvyšovania počtu obyvateľov v poproduktívnom veku
možnosti využívania informačných a komunikačných technológií	zaznávanie skutočnej hodnoty rodiny

8 MAPOVANIE POTRIEB KOMUNITY

8.1. Sociálna charakteristika respondentov

Pre mapovanie potrieb komunity bolo pre nás dôležité vytvorenie koalície zo zástupcov všetkých známych inštitúcií pôsobiacich v oblasti sociálnych služieb a zástupcov užívateľov sociálnych služieb. Táto koalícia sa pravidelne stretávala a pracovala metódou brainstormingu. Obyčajne ľudia mnohé myšlienky, nápady ani nepovedia, lebo sa boja, že sú to nápady neuskutočniteľné, bláznivé, zlé, smiešne, nie sú v súlade s tým, čo je napísané v učebniciach, čo tvrdia authority, čo je konvenčné. Nechcú sa zosmiešniť, alebo sa ukázať ako hlúpi či nepraktickí. Toto však tvorivosti neprospieva, a preto bolo potrebné prekonať sociálne a psychické bariéry, ktoré blokujú vznik nových, netradičných, originálnych nápadov. Prvou zásadou brainstormingu je oddelenie tvorby, produkcie nápadov od ich hodnotenia. Ďalšou zásadou je, že kvantita vyvoláva kvalitu - čím je nápadov viac, tým je väčšia pravdepodobnosť, že sa medzi nimi objaví originálny nápad. Najlepšie nápady sa objavujú spravidla až ku koncu prezencie nápadov, keď už všetky konvenčné nápady sú vyčerpané. Tretia zásada brainstormingu vychádza zoergického efektu, teda z toho, že ak ľudia pracujú spoločne, navzájom sa inšpirujú, pomáhajú si, vyprodukovávajú viac nápadov, ako keď pracujú individuálne a výsledky ich práce sa spočítajú.

8.2 Charakteristika zúčastnených subjektov zastupujúcich prijímateľov sociálnych služieb

Ku realizácii komunitného plánu obce boli prizvané organizácie poskytujúce sociálne služby v obci. Subjekty boli rozdelené do dvoch skupín, a to podľa zamerania ich pôsobnosti na organizácie venujúce sa rodine s deťmi a mládeži a na organizácie venujúce sa občanom so zdravotným postihnutím a občanom v dôchodkovom veku. V organizáciách venujúcim sa rodine s deťmi a mládeži pracujú vysokoškolsky vzdelaní sociálni pracovníci, ktorí majú za cieľ dlhodobo pozitívne vplyvať na svojich klientov, čím prispievajú ich socializácii, k lepšiemu a ľahšiemu začleneniu sa do kolektívu, ale taktiež k zlepšeniu komunikácie medzi rodičmi a deťmi, čo je pre ich zdravý duševný vývin potrebné. V oblasti organizácií venujúcich sa občanom so zdravotným postihnutím a občanom v dôchodkovom veku pôsobia subjekty, ktoré úspešne pracujú na zlepšovaní životných podmienok svojich klientov, na ich sociálnej integrácii do spoločnosti a vytváraní podmienok na spoločenské a voľnočasové aktivity. Každá s prizvaných organizácií má dlhoročné skúsenosti s prácou s klientmi jednotlivých skupín, preto stretnutia pomohli presne stanoviť potreby sociálne ohrozených skupín, čo sa neskôr zakotvilo aj do komunitného plánu.

8.3 Interpretácia výsledkov prieskumu

Medzi najčastejšie námety a podnety k sociálnym službám a bývaniu v obci opýtaní ľudia navrhovali rozšíriť služby pre rodiny s deťmi, zamerať sa viac na športové aktivity pre deti a podpora výstavby rodinných domov. Občania so zdravotným postihnutím sa snažia nadobudnúť podmienky a pomôcky pre ich plnohodnotný život, podľa vlastných predstáv a potrieb. Najčastejšie uvedené sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok a na uspokojenie základných životných potrieb, ktoré občanom obce chýbajú, sú zariadenie núdzového bývania. Opatrovateľská služba, osobná asistencia a prepravná služba spolu so zariadením pre seniorov, rehabilitačným strediskom a špecializovaným zariadením sú chýbajúcimi sociálnymi službami na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodcovského veku. Význam pre skvalitnenie života našich seniorov je postavený na zakladaní denných centier – klubov dôchodcov v jednotlivých častiach obce s tým spojené poskytovanie stravy v najbližšej školskej jedálni, čím by dochádzalo k ich integrácii do spoločnosti a zároveň by sa predchádzalo ich sociálnej izolácii. Ďalej občania obce považujú za nevyhnutné vykonanie bezbariérových úprav vchodov do budov, odborné poradenstvo pre rodičov zdravotne postihnutých detí. Občanom chýba v obci denné centrum, v ktorom by boli poskytované sociálne služby, v neposlednom rade centrum, kde by bola poskytovaná pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a centrum sociálneho poradenstva. Pri spomenutých podporných službách pre občanov boli najčastejšie uvedené programy pre ohrozenú mládež, s tým súvisiace vytváranie podprahových klubov pre deti a mládež a centrum protidrogovej prevencie a pomoci. Pri hodnotení úrovne sociálno-bytovej politiky ľudia zhodnotili, že obec má nedostatok pozemkov na možnú výstavbu rodinných domov. Informovanosť občanov o dostupnosti a možnostiach sociálnych služieb je podľa našich zistení nedostatočná a občania by privítali príspevky na webovej stránke obce. Celková úroveň sociálnych služieb bola ohodnotená ako dobrá.

1. Stratégia zvýšenia prístupu občanov k informáciám

Priorita č. 1 Na webovej stránke obce zverejniť všetky žiadosti a formuláre potrebné k žiadosti o sociálnu pomoc

Priorita č. 2 Informovať občanov o možnostiach sociálnej pomoci prostredníctvom miestneho rozhlasu, tlače a oficiálnej webovej stránke obce Zázrivá

2. Stratégia podpory tradičného modelu rodiny

Priorita č. 1 Rozvíjať systém sociálnej pomoci viacgeneračnej rodiny formou vecnej podpory.

Priorita č. 2 V rozpočte obce vyčleniť dostatočný objem finančných prostriedkov na sociálnu pomoc resp. sociálnu rehabilitáciu občanov zlúčením nesystémových položiek bežného rozpočtu obce.

3. Stratégia podpory ohrozených detí a mládeže

Priorita č. 1 Zriaďiť a organizovať komisiu sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže, ktorá zasadne minimálne jedenkrát za polrok . Zabezpečiť, aby výkon opatrení, ktoré komisia schváli, realizoval sociálny pracovník obce, ktorý bude môcť kompetenčne riešiť problematiku v škole, v otvorenom prostredí (v teréne) a vo vzťahu s orgánom sociálnoprávnej ochrany (ÚPSVaR).

Priorita č. 2 Dlhodobo podporovať programy, ktoré sa zaoberajú systematickou pomocou deťom a rodinám, kde je kladený dôraz aj na systém vzdelávania a získania zručností. Jednou z priorít je podpora formy terénnej sociálnej práce, s cieľom predchádzať vyňatiu dieťaťa z jeho pôvodnej biologickej rodiny a sanácie rodinného prostredia.

4. Stratégia rozvoja komunálnych služieb pre dlhodobo nezamestnaných občanov

Priorita č. 1 Reagovať na relevantné výzvy EÚ s cieľom získať finančné zdroje na zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných osôb v oblasti komunálnych služieb.

5. Stratégia rozvoja služieb pre zdravotne postihnutých občanov

Priorita č.1 Zriaďiť chránenú dielňu pre rozvoj nepretržitej služby dištančného dohľadu nad občanmi odkázanými na pomoc inej fyzickej osoby.

6. Stratégia rozvoja služieb pre občanov v dôchodkovom veku

Priorita č. 1 Zriaďiť denný stacionár pre seniorov.

Priorita č. 2 Poskytovať občanov v dôchodkovom veku zľavnené podporné služby sociálnej rehabilitácie podľa skutočných potrieb na základe sociálnej posudkovej činnosti.

Priorita č. 3 Realizovať program tolerantného spolužitia generácií formou diskusných fór, seminárov a stretnutí mládeže, občanov v aktívnom veku, strednej generácie so seniormi prostredníctvom tvorivých dielní, aby sa prenášali skúsenosti.

IV. ČASŤ – ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb pomôže samospráve niest' zodpovednosť za poskytovanie sociálnych služieb pre občanov obce. Pracovný tím, ktorý pripravoval tento rozvojový plán a poslanci obecného zastupiteľstva schválením tohto strategického dokumentu dávajú najavo svoj úprimný záujem o pokrytie potrieb občanov obce, o plnenie prijatých opatrení, ich realizáciu, o transparentné a efektívne financovanie sociálnych služieb. Plánovanie služieb prebehlo na lokálnej úrovni a je v súlade so strategickými dokumentmi štátnej správy, vyššej územnej samosprávy a berie do úvahy tradíciu starostlivosti o sociálne odkázaných občanov v podmienkach Oravy a Zázrivej.

Veríme, že tento plán pomôže realizovať komplexný systém sociálnych služieb pre občanov obce s účasťou širšej koalície odborných pracovníkov, zástupcov užívateľov sociálnych služieb a vedenia obce.

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti

A. Kompetencie vyplývajúce zo Zákona o sociálnych službách č.448/2008 Z. z.

- §80 – Pôsobnosť obce

1. Obec

- a) vypracúva , schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 4. povinnosti rodičov alebo detí platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 odst. 11 a 12
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre,
 2. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,
 5. odľahčovacej služby.
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
 1. o poskytovaní sociálnej služby
 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby
 3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 odst. 6 s inou obcou, alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný vyšší územný celok

4. o zabezpečení poskytovania sociálnej služby s budúcim poskytovateľom sociálnej služby podľa § 8 odst. 8

i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,

j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,

k) hradí inej obci alebo inému vyššiemu územnému celku ekonomicky oprávnené náklady podľa § 71 ods.6,

l) poskytuje podľa § 75 odst. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,

m) môže poskytovať podľa § 75 odst.7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,

o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby

p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie

q) kontroluje účelnosť využitia finančných prostriedkov podľa § 71 odst.6

r) vedie evidenciu

1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,

2. rozhodnutí podľa písmena c),

3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode

s) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,

t) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,

u) uhradza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu.

B. Kompetencie vyplývajúce zo Zákona o sociálnoprávnej ochrane a o sociálnej kuratele č. 305/2005 Z.z.

1. Obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti

a) vykonáva

1. opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb podľa § 10 zákona.

Tieto opatrenia sú najmä

- organizovanie alebo sprostredkovanie účasti na programoch ,tréningoch a aktivitách zameraných na podporu plnenia rodičovských práv a povinností, plnenia funkcií rodina, na utváranie a upevňovanie vzťahov medzi manželmi, medzi rodičmi a deťmi, rozvoj schopností riešiť problémové situácie a adaptovať sa na nové situácie
- organizovanie alebo sprostredkovanie účasti na programoch a aktivitách zameraných na predchádzanie sociálnopatologickým javom
- sprostredkovanie kultúrnych , záujmových a iných aktivít zameraných na podporu vhodného využívania voľného času detí

2. opatrenia podľa § 11 ods. 1 písm. a) až e).

Tieto opatrenia sú zamerané na obmedzenie a odstránenie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický, fyzický alebo sociálny vývin dieťaťa a plnoletej osoby. Sú to najmä

- ponúknuť pomoc dieťaťu, rodičom alebo ponúknuť sprostredkovanie pomoci pri riešení výchovných problémov alebo rodinných problémov a pri uplatňovaní nárokov dieťaťa podľa osobitných predpisov /napr. riešenie hmotnej núdze/
- sledovanie negatívnych vplyvom pôsobiacich na dieťa a rodinu a zisťovanie príčin ich vzniku
- organizovanie alebo sprostredkovanie účasti na programoch zameraných na pomoc pri riešení problémov detí v rodine, škole a na pomoc rodinám pri riešení výchovných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch
- organizovanie alebo sprostredkovanie účasti na programoch zameraných na pomoc deťom alebo plnoletým fyzickým osobám ohrozeným správaním člena rodiny, členov rodiny alebo iných osôb /domáce násilie, zneužívanie a pod/
- organizovanie alebo sprostredkovanie účasti na programoch zameraných na plnoleté fyzické osoby , ktoré svojim správaním ohrozujú členov rodiny

b/ organizuje

1. výchovné alebo sociálne programy pre deti, ktorým bolo orgánom sociálnoprávnej ochrany ,alebo súdom uložené výchovné opatrenie,

2. programy na pomoc ohrozeným deťom a plnoletým osobám podľa § 11 odst.1 písm. c) až e) (deti a plnoleté osoby ohrozené násilím a zneužívaním vid'. vyššie),
3. resocializačné programy,

c) spolupôsobí

1. pri výkone výchovných opatrení uložených súdom alebo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
2. pri pomoci deťom, pre ktoré orgán sociálnoprávnej ochrany a kurately vykonáva sociálnu kuratelu a podieľa sa na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s dieťaťom,
3. pri úprave a obnove rodinných pomerov dieťaťa finančnou podporou podľa § 64 odsek 1 písmeno a)/ a odsekov 3 až 5 § 64 odsek 1 písm. a)

Na úpravu a zachovanie vzťahov medzi dieťaťom a rodičom alebo osobou ktorá sa osobne o dieťa stará, ktorým bolo dieťa odňaté zo starostlivosti rozhodnutím súdu a umiestnené do detského domova, a na podporu úpravy ich rodinných pomerov sa poskytuje – príspevok na dopravu § 64 odsek 3)

Obec, na ktorej území má dieťa obvyklý pobyt a dieťa sa zdržiavalo na jej území najmenej jeden rok pred umiestnením do detského domova, na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, vyčlení zo svojho rozpočtu finančné prostriedky na úpravu a obnovu rodinných pomerov dieťaťa vrátane bytových pomerov a sociálnych pomerov, ak rodičia dieťaťa alebo osoba ktorá sa osobne stará o dieťa, sú obyvateľmi obce.

Ak nie je možné alebo účelné použiť finančné prostriedky na úpravu a obnovu rodinných pomerov fyzických osôb podľa prvej vety, môže obec vyčlenené finančné prostriedky použiť na vyhľadanie fyzickej osoby, ktorej možno dieťa zveriť do osobnej starostlivosti.

§ 64 odsek 4)

Mesačná výška finančných prostriedkov na úpravu a obnovu rodinných pomerov dieťaťa je najmenej jedna dvanástina z 10 % sumy určenej podľa § 89 odst.3, a to za každý začatý kalendárny mesiac, počas ktorého je dieťaťu poskytovaná starostlivosť v detskom domove (§ 89 odst. 3 hovorí o výške priemerných bežných výdavkov na dieťa v detskom domove).

§ 64 odsek 5)

Spôsob použitia celkovo vyčlenených prostriedkov na úpravu a obnovu rodinných pomerov dieťaťa určí obec.

d) poskytuje

1. Rodičom dieťaťa alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, príspevok na dopravu do zariadenia podľa § 64 odst.1 písmeno a).

2. Informácie fyzickej osobe, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, na podanie žiadosti o zapísanie do zoznamu žiadateľov a o subjektoch vykonávajúcich prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť.

3. Štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany a kurately na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov.

4. Diet'at'u príspevok na tvorbu úspor podľa § 64 ods.1 a odseku 6 § 64 odsek 1 – vid'. vyššie § 64 odsek 6.

Ak sa do jedného roka od umiestnenia diet'at'a podľa odseku 3 do detského domova neupravili rodinné pomery diet'at'a alebo sa neobnovili rodinné pomery diet'at'a ani po použití finančných prostriedkov podľa ods. 3 až 5 , aby rodičia mohli osobne vykonávať starostlivosť o diet'a alebo diet'a nebolo umiestnené do náhradného rodinného prostredia, obec poskytuje diet'at'u príspevok na tvorbu úspor. Na určenie minimálnej mesačnej výšky príspevku platí odsek 4 (vid'. vyššie).

Obec poukazuje príspevok na tvorbu úspor mesačne na osobný účet diet'at'a. Na nakladanie s prostriedkami na účte diet'at'a je potrebný súhlas súdu.

e) poskytuje pomoc

1. diet'at'u v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený jeho život, zdravie alebo priaznivý psychický, fyzický a sociálny vývin,
2. diet'at'u alebo plnoletej fyzickej osobe ohrozenej správaním člena rodiny, členov rodiny alebo správaním iných fyzických osôb,
3. na zachovanie a úpravu vzájomných vzťahov medzi diet'at'om a rodičom a úpravu rodinných pomerov diet'at'a, ak bolo diet'a umiestnené v zariadení na výkon ústavnej starostlivosti, predbežného opatrenia alebo výchovného opatrenia,
4. mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania.

f) poskytuje súčinnosť

1. štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri zisťovaní rodinných, bytových a sociálnych pomerov diet'at'a a jeho rodiny na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately,
2. zariadeniu pri zabezpečovaní osamostatnenia sa mladého dospelého.

g) utvára podmienky na prácu s komunitou

h) zriaďuje zariadenia podľa potrieb obyvateľov na účel výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 45 až 48 a môže zriadiť zariadenia podľa § 49,50,62 a 63 a oznamuje určenému orgánu sociálnoprávnej ochrany podľa § 73 odst.3 počet miest určených v týchto zariadeniach na vykonávanie rozhodnutí súdu.

- § 45 až 48 hovorí o vykonávaní opatrení sociálnoprávnej ochrany v zariadeniach
- § 49 Detský domov
- § 50 Detský domov pre maloletých bez sprievodu
- § 62 Krízové stredisko
- § 63 Resocializačné stredisko
- § 73 odsek 3 – kompetencie určeného orgánu

i) vyhľadáva fyzické osoby , ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti,

j) vyjadruje sa k spôsobu života fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom a jej rodiny podľa § 35 ods.4 písm.c/,

- § 35 odst.4 písm.c/ hovorí , že súčasťou spisovej dokumentácie fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom je aj vyjadrenie obce

k) vedie evidenciu detí, rodín a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,

l) plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona a osobitných predpisov (napríklad Trestný zákon, Trestný poriadok, Občiansky súdny poriadok)

2. Obec môže s výnimkou odseku 1 písm. c) prvého a druhého bodu, písmena d), písmena e) prvého a štvrtého bodu, písmena f), písmen g) , j) až l) zabezpečiť výkon samosprávnej pôsobnosti aj prostredníctvom akreditovaného subjektu alebo právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ak sa nevyžaduje akreditácia na vykonávané opatrenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa tohto zákona (ide o opatrenia sociálnej prevencie, výchovné programy a sanácie rodinného prostredia).

C. Kompetencie vyplývajúce zo zákona o pomoci v hmotnej núdzi č.599/2003 Z.z. v aktuálnom znení a zo zákonov o štátnych sociálnych dávkach.

Obec ale v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti

a) rozhoduje - o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi

b) vykonáva - poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi

c) zabezpečuje - výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi

Podľa ostatných zákonov o štátnych sociálnych dávkach realizuje obec súčinnosť so štátnymi orgánmi pri zabezpečovaní ich účelného využívania. Ide o signalizovanie zneužívania dávok , porušovania podmienok pre ich priznanie alebo podávanie podnetov na odňatie prídavkov na deti.

Obec v rámci inštitútu osobitného príjemcu zabezpečuje účelné využívanie prídavkov na deti.